

Férový nábor

Diskriminační inzeráty ve většině případů nebývají diskriminační úmyslně, ale spíš kvůli neznalosti těch, kdo je vytváří. A protože chápeme, že psaní inzerátů je náročný úkol sám o sobě, chceme vám to usnadnit tímto krátkým přehledem. Zjistíte v něm, co všechno byste do inzerátů měli či neměli dávat a taky kdy se o diskriminaci ještě nejedná a kdy už ano.

POHLAVÍ

Hledat muže, ženu, nebo radši obojí?

Odpovíme rovnou: pouze obojí. Na obsazovanou pozici můžete hledat kandidáty konkrétního pohlaví, jen pokud to opačné nemůže danou práci vykonávat. A takových profesí je málo – jde např. o ty umělecké (herec vs. herečka, zpěvák vs. zpěvačka) nebo profese z oblasti módy (model vs. modelka). V ostatních situacích je nutné dát stejnou šanci mužům i ženám a podle toho inzerát napsat.

CO DĚLAT

✓ Pište názvy pozic s lomítkem nebo závorkou, aby bylo jasné, že hledáte osoby obou pohlaví.

„Hledá se manažer/ka, Hledá se manažer/manažerka nebo Hledá se manažer(ka).“

✓ Názvy pozic můžete psát také v mužském rodě. V takových případech ale výslovně uveďte, že hledáte muže i ženy.

„Hledáme muže nebo ženu na pozici manažera.“

Věděli jste, že...

...v českém jazyce se obecně užívá tzv. generické maskulinum, které souhrnně označuje muže i ženy? Proto je užívání mužského rodu u názvů pozic povoleno. I přesto ale doporučujeme psát názvy pozic v obou variantách, aby kandidáty nic nemátl.

✓ U pozic, které jsou označené ženským rodem v právním předpise (např. všeobecná zdravotní sestra), můžete použít ženský rod, aniž by byl inzerát diskriminační. Opět ale uveďte, že na vypsanou pozici přijímáte muže i ženy.

„Nemocnice IKJ hledá muže nebo ženu na pozici všeobecné zdravotní sestry.“

CO NEDĚLAT

✗ Nepožadujte v inzerátech konkrétní pohlaví.

„Hledáme muže na pozici výpočetního technika.“

✗ Nezmiňujte, pro které pohlaví je podle vás daná pozice vhodnější. Takový odhad je subjektivní.

„Hledáme dělníka na pomocné práce. Mělo by jít spíš o muže, protože práce je fyzicky náročná.“

✗ Názvy pozic nepište v ženském rodě, pokud tak nejsou zapsané v právním předpisu.

„Obsazujeme pozice: kadeřnice, manikérka, pedikérka.“

VĚK

Záleží na něm?

Nemělo by. Požadovaný věk zaměstnance můžete v inzerátu uvést, pouze pokud je pro dané povolání nezbytný (např. u herců či hereček) nebo ho požaduje právní předpis. U pozic, u kterých je nutné uzavřít tzv. dohodu o odpovědnosti za svěřené hodnoty (kvůli práci s hotovostí či drahým zbožím), však můžete požadovat minimální věk kandidáta 18 let. Ten jde požadovat i u pracovních pozic, při nichž zaměstnanci podstupují jistá bezpečnostní rizika (např. ochranka, strážce objektů apod.).

CO DĚLAT

✓ Pokud není nutné, aby měli kandidáti minimální věk 18 let, pište inzeráty bez požadovaného konkrétního věku.

✓ Vždy, když v pracovním inzerátu zmiňujete požadavek minimálního věku, uveďte k tomu důvody.

*„Obsazovaná pozice: strážce objektu
Požadujeme: věk minimálně 18 let (část práce v noci)“*

CO NEDĚLAT

✗ V inzerátech nepožadujte konkrétní věk kandidátů, pokud se nejedná o minimální věk 18 let.

„Hledáme kandidáty/kandidátky na pozici telefonní operátor. Požadujeme věk do 35 let.“

✗ V inzerátech neuvádějte ani „mladý dynamický kolektiv“ jako jeden z benefitů. Z inzerátu pak může nepřímo vyplývat, že zaměstnavatel nemá o starší zaměstnance zájem.

„Jste aktivní a ambiciózní? Máte rádi výzvy? Možná hledáme právě vás! Nabízíme flexibilní přístup a mladý kolektiv.“

Věděli jste, že...

...diskriminační může být i požadovaná délka praxe? Měla by být vždy přiměřená (např. 10 a více let nemusí být adekvátní) a je vhodné, abyste u ní vždy uvedli důvod, proč ji požadujete.

ČESKÝ JAZYK, ČESKÁ NÁRODNOST A ČESKÁ STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST

Co z toho můžete po kandidátech chtít?

Je to trochu ošemetné. Podle zákona o zaměstnanosti byste neměli nabízet pracovní místo výhradně občanům ČR nebo osobám české národnosti. Nevhodný je taky požadavek vysokoškolského vzdělání v konkrétním oboru na vysoké škole pouze v ČR.

CO DĚLAT

- ✓ Pokud v textu inzerátu uvádíte požadavek na určitý typ vzdělání absolvovaný v ČR, doplňte ho informací, že stačí i vzdělání ve stejném oboru v zahraničí (pokud je v ČR uznatelné).

„Hledá se finanční analytik/analytička

Požadujeme VŠ vzdělání v oboru ekonomického zaměření absolvované v ČR či v zahraničí, je-li takové vzdělání v ČR uznáváno.“

- ✓ Výbornou znalost českého jazyka můžete vyžadovat u pozic, u kterých je nakládání s českým jazykem podstatnou částí náplně práce (např. u tiskových mluvčích, učitelů českého jazyka, editorů apod.).

- ✓ Dobrou znalost českého jazyka můžete taky vyžadovat u pozic, kde je potřeba častá komunikace lidí v rámci týmu.

- ✓ Pokud znalost českého jazyka u pozic vyžadujete, vždy do inzerátu uveďte proč.

„Hledáme muže nebo ženu na pozici obchodního zástupce

Požadujeme skvělé vyjadřovací a argumentační schopnosti, výbornou znalost českého jazyka (kvůli komunikaci s klientelou).“

CO NEDĚLAT

- ✗ Nepožadujte v inzerátech českou národnost.

„Pro zemědělský podnik hledáme provozní české národnosti.“

- ✗ Nepožadujte vysokou úroveň českého jazyka u pozic, kde stačí znalost jen minimální (např. u dělnických a podobných profesí).

Věděli jste, že...

... zaměstnanci, kteří nemají státní občanství ČR nebo některé ze zemí schengenského prostoru, musejí mít k pobytu a k zaměstnání v ČR povolení?

ZDRAVOTNÍ STAV

Dobrá kondice? Pozor, pozor

Zákon o zaměstnanosti mimo jiné zakazuje diskriminaci z důvodu zdravotního stavu či zdravotního postižení uchazečů. Dobrou zdravotní kondici můžete po kandidátech chtít, pouze pokud jde o pozice, při kterých je opravdu nutná (např. fyzicky náročné manuální práce, výškové práce apod.).

CO DĚLAT

- ✓ Vždy raději upřesněte, co dobrým zdravotním stavem myslíte a proč je v případě obsazované pozice nezbytný.

„Hledá se skladník/skladnice

Požadujeme dobrou fyzickou kondici (kvůli časté namáhavé práci).“

CO NEDĚLAT

- ✗ Jestliže to není vyloženě nutné, dobrý zdravotní stav nebo fyzickou kondici v inzerátech nepožadujte. Zvláště pokud se jedná o fyzicky jednodušší profese.

„Hledáme vhodné kandidáty na pozici: pokladní

Požadujeme flexibilitu, bezúhonnost, výborný zdravotní stav.“

Chcete si diskriminaci v inzerátech nastudovat víc?

Pročíst si můžete celé znění [antidiskriminačního zákona](#) a [zákonu o zaměstnanosti](#), které jsou online. Tématu diskriminace ve firmách se taky často věnují stránky [Veřejného ochránce práv](#) nebo [Státního úřadu inspekce práce](#).